

חסד ואמת

פרשת בראשית

א. "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"

פרשת בראשית, לא זו בלבד שעולם ומלואו גלומים בסדרה זו, אלא תורה טבועה בפרשת "בראשית"; הסדרה כולה בפסוק הראשון, והפסוק הראשון במלה הראשונה, וכבר נאמר במקורותינו, שלמעשה הכל גלום בתג שעל האות ב' במילת הפתיחה "בראשית", ויש אמת גדולה במה שנאמר על מה שגלום בפסוק ראשון זה. על פרשת "בראשית" ניתן לומר בביטוי תלמודי, אילו היו כל עצי היערות קולמוסין, וכל הימים דיו, וכל בני האדם לבלרין, אין אנו מספיקים לשמוע, לקרוא וללמוד את מה שכבר נאמר על פרשה זו, ומכל שכן לעמוד על כל המשמעויות הגלומות בה, שהיא הענין הגדול של האמונה בה', והיא מתפרשת פירושים שונים ע"י פרשנים וחוקרים, ע"י הוגים פילוסופיים והוגים מיסטיים, וכל הפירושים או על כל פנים רובם שצמחו ועלו מתוך ההגות האמונית ביהדות כשרים הם, ואין לנו אלא ללקט גרגרים מן האמור, ואולי להוסיף עליהם הרהורים משלנו, שהרי מה שיש לומר בפרשת "בראשית" לא מוצה, וייתכן שאינו ניתן כלל למיצוי, והיא ניתנה לנו כדי שנהגה בה בנושא האמונה, וגם אנו הקטנים נצטרך לקבל על עצמנו לעסוק בגדולה זו. הפסוק הראשון בתורה הוא בצדק אחד הפסוקים המפורסמים ביותר בספרות המבטאה את הגותו של חלק גדול באנושות, ולעם-ישראל הוא הפסוק הפותח את תורתו – היא תורת ישראל. מעטים הם הפסוקים שנכתבו בידי אדם כגון פסוק זה בתורה, שעליו נהגו, נאמרו ונכתבו דברים כה רבים, ואשר משמעותו לגבי הבנת האדם את עצמו ועולמו, ובמידה שניתן לומר, הבנתו את השם-יתברך היא עצומה, ואף לאחר כל מה שנהגה, דובר ונכתב על פסוק זה הרבה יותר מאלפיים שנה, עדיין לא מוצה כל הגלום בו או כל מה שאנו מסוגלים לגלות בו, ועליו כעל פסוקים רבים אחרים במקרא ניתן לומר בלשון חז"ל – 'שערי הדרוש לא ננעלו', וכל אדם ראוי לו ואולי אף חייב להגות בו, ולתפוס אותו כמיטב יכולתו העיונית. פסוק אדיר זה בו פותחת התורה, כבר חשו והבינו ראשונים ואחרונים כי דבר גדול אומר הוא לנו, ואף על פי כן נשאלת השאלה העצומה – מה אומר הוא לנו? האם הוא בא למסור לנו אינפורמציה על ארוע שארע בזמן מן הזמנים? ואם אמנם זוהי משמעותו, לשם מה הוא בא? ושמה באה התורה למסור לנו מידע על הקוסמוס, בחינת ספר לימוד למדעי הטבע, או אולי מתן מידע על העבר הארצי והאנושי, בחינת כרוניקה היסטורית? שאלות אלו ורבות אחרות הציגו לא רק המאמינים התמימים, כי אם גם הוגי דעות וחוקרים, לרבות פילוסופים תאולוגים ומיסטיקנים, ומעניין הדבר כי יותר מכולם עמדו על כך דווקא בעלי הסוד, ו"ספר הזוהר" אף אומר במפורש ובצורה נועזת ביותר, שלא באה התורה 'לספר סיפורים בעלמא ומילין דאיתילדי' ואין ספק כי על חומר היסטורי, וכל ידע מדעי אינפורמטיבי הנכלל במונחים אלה, חולין הם ולא קודש, ולכן אומר ה"זוהר" שלא יתכן כי זוהי משמעותה של 'אורייתא קדישא' (התורה הקדושה), אשר כל תוכנה הוא 'מילין עילאין'. בצורה פשטנית ביותר מובעת משמעות הפסוק הראשון בתורה, בסידור התפילה המקובל על כל היהודים המאמינים, וגם על אלה אשר מימיהם לא עסקו בנייתוח תאולוגי ופילוסופי של אמונתם. בין ברכות-השחר של נוסח התפילה היומי מוצאים אנו כתוב: 'אתה הוא עד שלא נברא העולם, ואתה הוא משנברא העולם'; ניסוח זה משמעו – אלהותו של ה' איננה קשורה כלל בעולם, והוא-הוא האל גם אם אין עולם כלל, וזאת היא אמונתו הגדולה של האדם-המאמין לעומת האדם הכופר. (ישעיהו ליבוביץ)

חכמת חיים

- א. "הרכילות אהובה והרוכל שנוא"
 ב. "הרחמנות היא שורש כל הבריאה"
 ג. "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על-ידו"

לעילוי נשמת אסתר (סטלה) בת שמחה

אמן